

Hemmahamnen växer trots orosmoln

Sommarsäsongens kajförsäljning i Hemmahamnen står för dörren och i år är vi stolta att kunna presentera flera nyheter. Förutom i Simrishamn, där kajförsäljning sker för femte året i rad, kommer Hemmahamnen i år att utökas till fiskelägena Skillinge och Brantevik. Flera nya fiskare har anslutit sig och kommer att sälja under Hemmahamnens flagg. Nytt för i år är även att Skillinge Fisk-Impex AB, Simrishamns största fiskmottagare, har anslutit som samarbetspartner.

Hemmahamnens fiske bedrivs med garn och bur, redskap som ur en ekologisk synvinkel har flera fördelar. Dels har detta fiske inga bifångster, vare sig av småfisk eller av arter som inte får fångas, dels har det en låg bränsleförbrukning och är därmed klimatsmart. Vidare bidrar Hemmahamnen till att höja värdet på vår gemensamma resurs fisken. Genom att stärka lokalmarknaden, fokusera på att fiska efter kvalitet och fiska för humankonsumtion, kan vi undvika att konkurrera med priser som styrs av ett mängdfiske där resursen i hög grad går till produktion av fiskmjöl till fiskodlingar och annan animalieproduktion. Vi kan tala om ett

värdeskapande fiske, som i sig har en tydlig ekologisk dimension.

Allt är dock inte frid och fröjd. Dagens regelverk fungerar fortfarande som en hämsko som försvårar förutsättningarna för att utveckla kustfisket och den lokala marknaden för färsk fisk. De krav på regelförenkligheter som Hemmahamnen driver har ännu inte fått gehör och vi får fortsätta att jobba för dem, nu med sikte på 2017. Vidare har torskfisket i Östersjön drabbats av två stora motgångar i år, nämligen tillfälligt slopad MSC-märkning och gul- samt rödlistning i WWF:s konsumentguide.

Forts. sid 2

Östersjöfiske 2020 – en lyckad satsning

Östersjöfiske 2020 (ÖF2020) är en informell samverkansplattform var syfte är att vända den negativa trenden i fiskehamnarna längs Östersjön och utveckla ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske, i linje med den nya Europeiska Gemensamma Fiskeripolitiken (GFP). Bakom initiativet står Simrishamns kommun, Lunds universitet och Länsstyrelsen Skåne. Sedan starten i november i fjol har en

bred grupp aktörer från myndigheter, näring, kommuner och organisationer anmält sitt intresse för att stötta och i många fall aktivt delta.

Grundvalen i ÖF2020 är att lokalt och gemensamt/nationellt arbete ska löpa parallellt. I nuläget fokuseras arbetet till två områden.

Forts. sid 2

Spökgarnsprojektets första sommar

Sid 4

Fishing for Litter pausar

Sid 4

Båtbottenfärger och miljö

Sid 5

Strandstädning i Simrishamn

Sid 5

Hur mår Hanöbukten?

Sid 5

Ansvarig utgivare:
Diana Olsson
0414-81 91 02

Redaktör:
Madeleine Lundin
0414-81 91 24

Hemmahamnen växer ... forts.

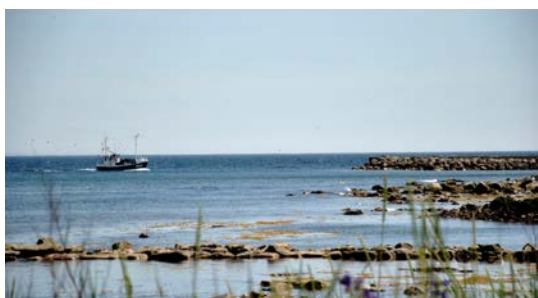
Anledningarna till detta är komplexa och grundar sig på stor kunskapsbrist när det gäller torskbeståndens tillstånd. Självklart delar Hemmahamnen synen att fiskbestånden måste vårdas. Frågan är hur detta görs bäst på lång sikt. Åtgärder som har som syfte att minska efterfrågan och konsumtionen av en viss art slår genom pressade priser hårdast mot det stationära kustfisket. Detta eftersom dessa fiskare, till skillnad från större mobila fisken, inte kan eller får bege sig till andra havsområden eller fiska efter andra arter. Med dagens små marginaler innebär detta att kustfisket riskerar att slås ut och när beståndet väl återhämtat sig och grönlistas igen, kommer det inte finnas något sådant fiske kvar. Detta system är därför ingen långsiktig lösning, utan gynnar en typ av fiskande som är ohållbart och bäddar därigenom för återkommande behov av stopp och rödlistningar, istället för att gynna en typ av fiske som är redan är skonsamt för bestånden. Vi menar att både miljömärkningar och konsumentrådgivning måste styra såväl konsumenter som fiskerinäring mot fiske och affärsmodeller som långsiktigt hållbara. Vi har bjudit in MSC och WWF till en dialog om detta, som vi hoppas kan inledas i höst.

Trots dessa orosmoln, ser vi med tillförsikt på framtiden. I Hemmahamnen ges konsumenten en möjlighet att stötta det värdeskapande kustfisket och få tillgång till torsk av högsta kvalitet som fiskas i så begränsade mängder att de inte har någon negativ effekt för bestånden. Förutom torsk brukar det dessutom finnas gott om fina spättor och skrubbor till försäljning och med jämna mellanrum en och annan piggvar. Kajförsäljningen pågår under delar av juli och augusti. För dagsaktuell information om fiskfångst och försäljningstider, följ Hemmahamnens sida på Facebook!

Östersjöfiske 2020 ... forts.

Det första är tillträdet till fiskeresurserna i Östersjön och fiskekvoternas fördelning. Detta är en grundbult i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart fiske och levande kustsamhällen i Östersjöregionen. Ett arbete har inletts med att utarbeta ett förslag till system för kvotfördelning. Förslaget, som kommer att tas fram i nära dialog och samarbete med bl. a. näringen och berörda myndigheter, avser inkludera hela östersjökustens fiske och beräknas vara färdigt till årsskiftet.

Det andra fokusområdet är utveckling av marknaden för lokalt landad fisk i Östersjön. Bevarandet av ett levande kustfiske kräver högre priser än vad dagens avsättning till den storskaliga marknaden kan erbjuda. Därför måste arbetet med att skapa ett varumärke kring Östersjöfångad fisk inledas omgående. Skåne har som kulinarisk region en stor potential att utveckla marknaden för direktförsäljning av färsk fisk. För att göra detta krävs dels produktutveckling, men framför allt en ökad medvetenhet i såväl konsumentledet som livsmedelsbranschen om tillgången till fisk med bärande kriterier som kvalitet, färskhet och naturlig spårbarhet.

Fler kommuner sluter upp för Östersjöfisket

Under våren har det blivit klart att Sölvesborgs, Karlshamns och Karlskrona kommuner flyttar fram sina positioner och ansluter till Simrishamns arbete och ÖF2020. Kommunerna har i samråd med det lokala fisket enats om en handlingsplan med tre fokusområden:

- Utarbetande av ett nytt fördelningssystem av fiskekvoterna i Östersjön som utgår från en helhet och ökar flexibiliteten i fisket
- Dialogen med berörda ministrar, riksdagspolitiker och beslutsfattare på regional och nationell nivå ska intensifieras och samordnas
- Insatser för att öka efterfrågan av lokalt landad fisk ska bedrivas bl.a. genom upphandling och kunskapspridning.

Karlskrona kommun har dessutom inlett arbetet med att utarbeta en egen strategi för fiskerinäringens utveckling, inspirerade av Simrishamn. Det ökade lokala ansvarstagandet för fiskerinäringen hänger ihop med kommunernas roll som ägare för hamnarnas infrastruktur och med fiskets betydelse för kustsamhällenas näringsliv, identitet och attraktivitet.

Äntligen en nationell strategi för yrkesfisket

Under 2015 och vintern 2016 har Jordbruksverket lett arbetet med att ta fram den första nationella strategin för svenskt fiske, Svenskt yrkesfiske 2020 - hållbart fiske och nyttig mat. Strategin, som samlar målområden som arbetats fram i samverkan med flera olika instanser och organisationer, är bindande för fiskets två centrala myndigheter: Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. I strategin definieras bl. a att de företag som bedriver ett miljömässigt hållbart fiske och skapar störst samhälls-ekonomiska värde, inkluderande sociala och ekonomiska aspekter, skall erbjudas företräde till de gemensamt ägda fiskeresurserna. Eftersom ingen handlingsplan kommer att utarbetas kopplat till strategin, vilar dess implementering i mångt och mycket på alla berörda intressenter. ÖF2020 har påtagit sig uppgiften att beakta och bevaka strategins visioner och verka för en utveckling såsom det målas fram i strategin.

Nya nationella och regionala livsmedelsstrategier

Under vintern har ÖF2020 levererat inspel till Näringsdepartementet gällande den kommande nationella livsmedelsstrategin, där vi bland annat har framfört och motiverat att strategin tydligt bör framhålla svenskt landad fisk och svenskt yrkesfiskes betydelse för svensk mattradition, svensk livsmedelssektor och Sveriges självförsörjning av livsmedel samt anmält vårt intresse för att delta i arbetet att förverkliga strategin.

Region Skåne tog under 2015 initiativ till att ta fram en skånsk regional livsmedelsstrategi och arbetet har löpt parallellt med det nationella. Under våren har dialogmöten ägt rum för att diskutera utformningen av strategin och ta fram regionens målbild. Vid dessa möten har fisk och fiskets roll förts fram av ÖF2020 i termer av att t.ex. skapa nya marknadsförutsättningar och få olika aktörer i livsmedelskedjan att samarbeta. Det har under dialogmötena blivit tydligt att livsmedelssverige generellt har låg kunskap om fiskets villkor och utmaningar och de stora regionala skillnader som föreligger. Detta stärker behovet av ÖF2020 som en arena för att utveckla alla delar av Östersjöfiskets framtid.

Spökgarnsprojektets första sommar

Sedan 1 mars leder Marint centrum ett internationellt projekt om förörrade fiskeredskap, s.k. spökfiskeredskap. Under de kommande tre åren ska fiskare, miljöorganisationer och kommuner från Estland, Finland, Tyskland, Polen och Sverige arbeta tillsammans med att kartlägga och städa havsområden, utveckla system för mottagnings- och återvinningsfaciliteter i hamnar samt lägga förslag och verka för implementering av förebyggande åtgärder för att minska problemet i framtiden. Det övergripande målet med projektet är att öka antalet aktiva nationer samt assistera myndigheterna i arbetet med att ta fram nationella och internationella policier för att intensifiera och effektivisera arbetet att lösa spökfiskeproblemet i Östersjöregionen.

I sommar startar projektets första konkreta aktiviteter, vilket bland annat innebär att det kommer att köras pilotförsök i Sverige, Polen, Tyskland och Estland för att testa olika dragningsmetoder inför de stora insatserna som kommer att ske under 2017 och 2018. Man har även påbörjat arbetet med att kartlägga rutiner och beredskap i Östersjöns hamnar vad gäller hantering av inlämnade spökfiskeredskap. Under hösten och vintern inleds det stora arbetet med att kartlägga potentiella havsområden med förekomst av spökfiskeredskap. Arbetet kommer att bygga på insamling av historisk fiskeloggdata samt intervjuer med fiskare. Fokus kommer även att vara på att utreda anledningarna till varför redskapen har blivit kvar i havet. År 2017 färdigställs den övergripande kartan av områden med hög eller trolig förekomst av spökfiskeredskap. Med denna karta som utgångspunkt slumpas ett antal områden ut som sedan "städas" helt rena. Denna städning kommer att pågå under två somrar med hjälp av flera kontrakterade fiskebåtar som ska dragga i snitt 20 dygn per år. Under projektets sista år, 2018, kommer fokus att vara på sammanställning av resultat, framtagning av en plan för fortsatt städningsarbete efter avslutat projekt och ett förebyggande åtgärdsprogram för att minska problemet i framtiden.

Fishing for Litter pausar

Sedan 2011 har Simrishamns kommun varit engagerad i frågan om marint avfall och lett utvecklingen av Fishing for Litter i Sverige. Konceptet går ut på att fiskare ideellt tar med sig det skräp som hamnar i deras fiskeredskap under ordinarie fiske in till land, där hamnpersonal väger och inventerar skräpet innan det förs till en återvinningsstation.

Under 2015 och början av 2016 har den tredje "generationen" av projektet bedrivits, finansierat av Havs- och vattenmyndigheten. Projektets främsta mål var att med hjälp av utsedda referenshamnar skapa ett självbärande och långsiktigt hållbart system att ta hand om det skräp som finns i havet med hjälp av fiskares insatser.

Från att ha varit ett mycket framgångsrikt koncept, som har engagerat fiskare och hamnar över hela landet och samlat in stora mängder skräp, sammanlagt 64 ton, tvingades vi under fjolåret konstatera att den negativa utvecklingen med ett minskande antal östersjöfiskare och aktiva fiske-

hamnar längs ostkusten får tydliga konsekvenser också för arbetet med att minska det marina skräpet. Effekten har blivit att mängden skräp som samlas in har minskat drastiskt. I senaste projektet samlades endast cirka två ton avfall in.

Om vi förlorar det fiske som landar lokalt i våra hamnar längs östersjökusten, förlorar vi också den miljöinsats som fiskarna bedriver genom Fishing for Litter. Slutsatsen i nuläget är att det generellt inte finns en tillräcklig kritisk massa för att permanenta och bibehålla Fishing for Litter som system. Hur det utvecklas framöver får framtiden utvisa.

Båtbottenfärger och miljö

Tillsammans med Chalmers tekniska högskola, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och Svenskt Marintekniskt Forum arrangerade Marint centrum i februari en temakväll om båtbottnfärger och miljö. Forskarna Magnus Dahlström och Fredrik Lindgren föreläste om hur båtclubbar och båtägare genom ökad medvetenhet och med små insatser kan minska utsläppen av giftiga substanser från fritidsbåtarnas bottenfärger. Flera av de alternativa produkter som finns på marknaden analyserades och diskuterades. Vidare presenterades resultat från studier som visar vad och hur mycket det växer på omålade båtskrov på olika platser i landet och hur man kan skraddarsy förebyggande åtgärder utifrån lokala förhållanden. Dagen därpå gav forskarna en specialföreläsning om för eleverna på Nova Science, det naturvetenskapliga programmet i Simrishamns kommun gymnasieskola som är inhyst på Marint centrum.

Strandstädning i Simrishamn

I slutet av april deltog ett sextiototal personer i en strandstädning i Simrishamns Tobisvik. Totalt samlades 122 kg skräp in. Det mest udda fyndet var en Fanta-burk från 1977! Den var i mycket gott skick, vilket ger en fingervisning om hur länge vårt skräp ligger kvar och stör i naturen. En stor grupp från asylboendet i Simrishamn kom för att hjälpa till och, enligt dem själva, ge något tillbaka till samhället som välkomnat oss som varit på flykt. Det blev intressanta samtal om naturvård och miljöhänsyn över kulturgränserna. Förutom att plocka skräp var det många, barn som vuxna, som tog chansen och lånade vadarstövlar, vattenkikare och tog sig en titt under ytan i havet. Dagen var ett samarrangemang mellan Håll Sverige rent, Naturskolan Österlen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Marint centrum.

Hur mår Hanöbukten?

I början av maj bjöd Länsstyrelsen i Skåne kommuner och vattenvårdsförbund/vattenråd i Skåne till seminariet "Hur mår Hanöbukten?" på Marint centrum. Syftet med seminariet var att öka medvetenheten om Hanöbukten status och att tillsammans med kommunerna och vattenråden minska miljöpåverkan från miljöfarlig verksamhet samt utöka befintlig recipientkontroll. Länsstyrelsen har haft ett tillsynsprojekt under 2014 och 2015 som har resulterat i en checklista och ett informationsmaterial som kan användas av övriga tillsynsmyndigheter inom samma avrinningsområde.